

7/18725

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI**

SAYI : B.02.0.007/00.2294
KONU : Yazılı Soru Önergesi

30.11.2006

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)**

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 14.11.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-27123 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Ahmet KOCA ve Aydın Milletvekili Sayın Özlem ÇERÇİOĞLU'na ait Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 2 Yazı (2'ser Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 2 Yazı

7/18725

**AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZLEM ÇERÇİOĞLU'NUN
7/18725 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Van'da 15 yaşında Naile Erdaş'ın kadın sığına evi olmasına rağmen töre yüzünden ağabeyi tarafından öldürülmesi ve yetkililerin buna seyirci kalması kabul edilir bir şey değildir. Buna göre;

SORU 1:

Her fırsatta kadın haklarının savunucusu olarak demeç veren Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, Van'da bulunan kadın sığınma evinin kirası ve iâşesinin Birleşmiş Milletler tarafından karşılandığını biliyor musunuz?

CEVAP 1 :

Van ilinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak hizmet veren bir kadın konukevi bulunmamaktadır.

Van İli Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından Van Kadın Derneği ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Van Bölge Bürosu ile yapılan görüşmelerde; Van'da bulunan ve kadın barınağı olarak adlandırılan kuruluşun, Afgan, İran ve Irak uyruklu sığınmacı kadınların kabulü amacıyla Van Kadın Derneği tarafından iki ay önce hizmete açıldığı, 250 YTL olan aylık kirasının Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği tarafından karşılandığı, ayrıca Van Kadın Derneği tarafından Hollanda Büyükelçiliği'ne sunulan proje sonucunda işletme giderlerinin iki yıl süre ile projenin sunulduğu fon tarafından karşılanacağı, halen sığınakta üç sığınmacı kadının kalmakta olduğu ve söz konusu Derneğe müracaatta bulunan ve can güvenliği tehlikesi olmayan mağdur durumdaki yöre kadınlarının da geri çevrilmeyip geçici bir süre kabul edildikleri, can güvenliği tehlikede olan kadınların ise diğer illerdeki kadın konukelerine gönderilmek üzere SHÇEK'e yönlendirildikleri, söz konusu barınakta kalan kadınların barınma sorunları olması nedeniyle burada bulundukları ve bir başka sığınma evine gitmek istemedikleri belirlenmiştir.

SORU 2:

Oraya sığınan kadınlara ise, mülteci statüsüyle işlem yapılması vicdanen sizi rahatsız etmiyor mu?

CEVAP 2 :

Söz konusu barınakta kalan Afgan, İran ve Irak uyruklu sığınmacı kadınların BMMYK ve İl Emniyet Müdürlüğü rehberliği ve işbirliğinde hizmet aldıkları, can güvenliği tehlikede olmayıp, mağdur olan yöre kadınlarının da barınma ve diğer gereksinim duyduğu hizmetlerden yararlandırıldığı, bu hizmetin söz konusu Derneğin tüzüğü uyarınca gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

SORU 3:

Kendi ailelerinden sürgün yemiş kadınların bu mülteci hakkına sahip çıkmak için ne yapacaksınız?

CEVAP 3 :

SHÇEK; ulusal kalkınma plan hedefleri, ülkemizin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, belgeler ve kararların öngördüğü yükümlülükler ve görevler arasında da yer aldığı üzere, kadın istismarını önleme politikalarının geliştirilmesi, yasal önlemlerin alınması, istismara uğrayan yada bu riski taşıyan kadınlar için koruyucu ve destek hizmetlerinin sağlanması gerektiği bilinci ile istismara uğrayan veya bu riski taşıyan kadınlara yönelik hizmetlerini ağırlıklı olarak **kadın konukevleri** ile vermektedir.

Fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismara uğrayan kadınların psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sırasında varsa çocuklarıyla birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri **yatılı sosyal hizmet kuruluşları olan kadın konukevlerinde**; 12 Temmuz 1998 tarih ve 23400 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "**Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği**" uyarınca hizmet verilmektedir.

SHÇEK'e bağlı kadın konukevlerinde; kadınlar arasında sınıf, etnik grup, din, mezhep, dil, meslek, medeni hal v.b. ayrımlar gözetmemek, sığınakların adreslerinin ve hizmet alan kadınlar hakkındaki bilgilerin gizliliği, kendi kaderini tayin, hizmetlerin kadın personel tarafından yürütülmesi gibi kadın sığınaklarının temel ilkeleri göz önünde bulundurularak hizmet verilmektedir.

Gizlilik ilkesi nedeniyle, kadın konukevlerine girmek üzere yapılan başvurular İl Sosyal Hizmet Müdürlüklerince kadının beyanı esas alınarak değerlendirilmekte, illerinde kadın konukevi bulunması ve aynı ilde kalmasında bir sakınca bulunmaması halinde hemen, aksi halde telefon talimatları ve faks yoluyla ve İl Emniyet Müdürlükleri işbirliği ile kadın konukevlerine güvenli bir biçimde gönderilmekte ve gerekir ise kabulü yapılan kuruluşlarımızda da yakın koruma sağlanarak, gereksinim duyduğu hizmetlerden yararlanmalarına yönelik mesleki çalışmalar yapılmaktadır.

Bu çalışmalar ile **şiddete uğrayan kadınlarda şiddet sonucu ortaya çıkan umutsuzluk, değersizlik, suçluluk, utanç ve korku gibi duyguların aşılması, özgüven ve özsaygının yeniden yapılanması, yeni yaşam seçeneklerini sağlıklı biçimde belirleyebilmeleri yönünde psikolojik destek, danışmanlık, hukuksal rehberlik sunulması, kendilerine yeterli olabilecekleri bir iş ve meslek edindirmelerinde gerekli önlemlerin alınması, aile veya eşle bir araya gelmeyi tercih etmeleri durumunda ailenin şiddet içermeyen bir ortam haline gelmesi ve çocukların şiddetten uzak, sağlıklı bir ortamda yetişmesi için aile ilişkilerinin sağlıklı sürdürülmesinin sağlanması, izleme faaliyetlerinin sürdürülmesi ve bu çalışmaların yanı sıra ortaya çıkabilecek değişik sorunlar karşısında dinamik bir yaklaşımla şiddet kurbanlarına gereken tüm hizmetlerin çok disiplinli ekip çalışması anlayışıyla sunulması hedeflenmiştir.**

Can güvenliği tehlikede olup, baskı ve olumsuzluk yaşadığı çevreden uzaklaşma istemi yerine getirilen ve yeni bir hayat kurma umudunun yeşermesine yardımcı olunan şiddet mağduru kadınların devlete sığınmış olması cinayetin işlenmesi açısından caydırıcı olmaktadır.

Kadın konukevlerinde sürdürülen; kadınların kuruluştaki kaldıkları süre içinde gelecekte kendilerine yeterli olabilecek bir iş ve meslek edinmelerinde gerekli önlemlerin alınması çalışmaları, SHÇEK'in bir istihdam kurumu olmadığı göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmektedir.

Bu çalışmalar kapsamında kadınların; daha kolay ve daha iyi işler bulabilmeleri ve sosyo-ekonomik düzeylerinin yükseltilmesine yönelik yaygın eğitim, işgücü eğitimi ve benzeri eğitim olanakları sağlayan kurum ve kuruluşlardan haberdar edilerek yönlendirilmeleri ve gerekli görülen kamu ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği sağlanması yer almaktadır.

Kadın konukevlerinin açılışından bugüne kadar hizmetlerinden yararlanan kadınların 1076'sı bir işe yerleşerek kuruluşlarımızdan ayrılmışlardır.

Kadınların, söz konusu kuruluşlarımıza çocukları ile birlikte kabul edilmeleri nedeniyle, çocukların anne sevgisi ve şefkatinden mahrum edilmeden ve korunmaya muhtaç konuma gelmeden yetişmelerine olanak sağlanmaktadır.

SORU 4:

Polisin kadın sığınma evine teslim ettiği bir kadını, ailesi istiyor diye tekrar alması doğru mudur? Bu konuda izlenecek bir kadın sığınma evi politikası var mı?

CEVAP 4 :

Kadın konukevlerine kabulü yapılan kadınlara yönelik mesleki çalışmalar; kadınları destek ve yardımın nesnesi değil, kalkınmanın temel ve eşit öznesi olarak algılayan bir yaklaşımla, reşit bireyler oldukları, **"gizlilik"** ve **"kendi kaderini tayin"** ilkeleri göz ardı edilmeden mesleki teknik ve yöntemler aracılığı ile yerine getirilmektedir.

Bu nedenle, kadın konukevlerine kabulü yapılan kadınların kendi rızaları dışında ailelerine teslimi söz konusu değildir.

SORU 5:

Van'da yeni bir kadın sığınma evi açacak mısınız?

CEVAP 5 :

Van ilinde SHÇEK tarafından kadın konukevi olarak hizmete açılmak üzere, gizliliğinin kolay sağlanabileceği, kadınlar ve çocuklarının toplumdan soyutlanmadan yaşayabilecekleri, sosyal aktivitelerini sürdürebilecekleri ve günlerini huzur içinde geçirebilecekleri sakin, ilgi çekmeyen bir konumda ve **"Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği"** ile belirlenen şartlar göz önünde bulundurularak uygun bir hizmet binası belirlenmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

SORU 6:

Van'a giderek bu konuyu araştırarak mısınız? Araştırmıyorsanız gerekçeniz nedir?

CEVAP 6 :

Bu konu tarafımızca araştırılmakta olup, töreler nedeniyle Bayrama rastlayan 21.10.2006 tarihinde öldürülmüş bulunan Naile ERDAŞ hakkında SHÇEK'e intikal eden yazılı veya sözlü hiçbir bildirimin bulunmadığı, ailesine teslim edilme olayının da bilgimiz dışında gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu tür olayların önlenmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği çalışmalarının daha etkin bir biçimde gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımızın 22.04.2006 tarihinde tüm valiliklere gönderdiği Genelge kapsamında, illerimizde faaliyette bulunan diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişilerine ait kadın konukevi/ kadın sığınma evi/ veya aynı nitelikte olup da farklı isimlerle hizmet veren kuruluşların tespiti ve 8 Mayıs 2001 tarih ve 24396 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan **"Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği"** uyarınca gerekli rehberliğin yapılması konusunda talimat verilmiştir. Konunun güncellenmesi amacıyla 12.10.2006 tarihinde tüm valiliklere bir yazı daha gönderilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Yönetmelik; SHÇEK dışında açılan kadın konukevleri/sığınaklarının açılış ve işletilmelerine rehber olması, hizmetten yararlanan kadın ve çocuklarının istismarının önlenmesi, insan onuruna yakışan çağdaş anlayış ve koşullara uygun düzeyde hizmet sunumunun sağlanması amacıyla hazırlanmış olup, bu alandaki özverili çalışmaların desteklenmesi, işbirliği ve dayanışmanın öne çıkarılarak uygulanması öngörülmektedir.

Bu talimat uyarınca Van ilinde de Valilikçe gerekli işlemler başlatılmıştır.

SORU 7:

Tüm il ve ilçe yöneticilerine Kadın hakları konusunda ne yapacaklarını ve yardım talebinde bulunanlara yapılacak işlemler konusunda neden bugüne kadar bir eğitim verilmemiştir?

CEVAP 7 :

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi ve SHÇEK işbirliği ile İl Sosyal Hizmetler Müdürlüklerindeki İl Müdürleri dahil, görevli meslek elemanları ile Kadın Konukevleri, Aile Danışma Merkezleri ve Toplum Merkezlerinde görevli meslek elemanlarının; şiddet mağduru kadına yönelik hizmetler konusunda bilgi ve deneyim paylaşımı ortamı bulmaları, konunun uzmanları tarafından kadının toplumdaki yeri, yaşanan sorunlar, kadın ve çocukların yasal hakları ve bu haklarının nasıl kullanılacağı, kadın bakış açısı ve istismara uğrayan kadına yönelik hizmetler, ulusal ve uluslar arası mevzuat, karar ve sözleşmeler konusunda bilgilenmelerine yönelik **hizmet içi eğitim, toplumsal cinsiyet eğitimine** katılmaları gerçekleştirilerek, bu eğitimlerin hizmetin niteliğine olumlu biçimde yansması sağlanmıştır.

Ayrıca, kadın konukevlerinde görevli bazı yönetici ve meslek elemanları Kadının İnsan Hakları Eğitici Eğitimi, Vatandaşlık ve Çocuk Hakları Eğitici Eğitimine de katılmışlardır.

Bu eğitimlerin bütçe imkanları ve sağlanacak işbirlikleri ile yinelenmesi ve kapsamının genişletilmesi planlanmaktadır.

Kurumumuzda yönetici ve meslek elemanlarına yönelik hizmet içi eğitim programları devam etmektedir.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

2005 yılı Türkiye-Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı kapsamında, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün sorumlu kuruluş olduğu "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması (Promoting Gender Equality)" başlıklı proje yer almaktadır. Projenin "Kadına Karşı Aile İçi Şiddetle Mücadele" başlıklı İkinci Bileşeni ile, Avrupa Birliği ile uyum sürecinde gerçekleştirilmesi öngörülen siyasi kriterler doğrultusunda kadınların insan haklarının geliştirilmesine yönelik olarak aile içi şiddetin yok edilmesine dair kurumsal yapıların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Proje kapsamında; kadına karşı aile içi şiddetin sebep ve sonuçları hakkında niteliksel ve niceliksel araştırma yapılarak, araştırma bulguları temelinde kadına karşı şiddetle mücadele konusunda kapsamlı bir Ulusal Eylem Planı geliştirmek, değişimleri izlemek üzere bir veri tabanı modeli oluşturarak, hizmet modelleri, çeşitli bilinçlendirme ve

7/18725

hizmet-içi eğitim program modülleri geliştirmek yoluyla tüm paydaşların (Kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları) kadına yönelik aile içi şiddetin yok edilmesine dair kapasitelerini güçlendirmek amaçlanmıştır.

"Kurumsal kapasite oluşturma" ve "kadına karşı aile içi şiddetle mücadele" olmak üzere iki ayrı bileşenden oluşan projenin, birinci bileşeni 2006 yılı sonunda başlatılacaktır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Genel Müdürlüğümüzün kuruluş amacı; ülkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve çözümü ile Türk ailesinin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının araştırılmasına yönelik ulusal ve uluslar arası bilimsel araştırmalar yapmak veya yaptırmak, projeler geliştirmek, desteklemek, bunların uygulamaya konulmasını sağlamak ve aileye yönelik milli bir politikanın oluşmasına yardımcı olmaktır.

Bilindiği gibi, "kadınlar ve çocuklar için koruma evi" açma yükümlülüğü 22. Yasama Döneminde yasallaşan Belediyeler Yasası ile Büyükşehir Belediyelere ve nüfusu 50 bini geçen belediyelere verilmiştir. Genel Müdürlüğümüzün asli görevi ailenin bütünlüğü için bir tehdit unsuru olan sosyal sorunların tespitine ilişkin araştırma yapmak ve çözümüne yönelik politika geliştirmektir.

Genel Müdürlüğümüzce, 1994 yılında yapılan "Aile İçi Şiddetin Sebepleri ve Sonuçları" adlı araştırma ile Türkiye'de kent ve kırsal ayrımında aile içi şiddetin sebepleri ve sonuçlarının yaygınlığının, düzeyinin, görülme biçimi ve sıklığının, şiddete uğrayanlarla şiddet uygulayanların şiddet kavramından ne anladıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada eşi karşı fiziksel şiddet, sözlü ve davranışsal şiddet ve çocuklara yönelik fiziksel şiddet olmak üzere üç konudaki şiddet yaygınlığı ölçülmeye çalışılmıştır.

1997 yılında gerçekleştirilen "Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet" adlı araştırma ile aile içindeki ve toplumsal yaşam alanındaki bazı değişkenlerle bireylerin şiddet içeren davranışları ve şiddet eğilimleri arasında bir ilişkinin olup olmadığının, eğer varsa ilişkilerin nicelik ve niteliklerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmaların sonuç raporları yayın haline getirilerek tüm ilgili taraflara dağıtılmış, araştırmaların sonuçları aile içindeki şiddeti önlemek amacıyla çıkarılan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un hazırlıklarına temel teşkil etmiştir.

Genel Müdürlüğümüz ayrıca, çeşitli sosyal sorunların yerinde tespiti amacıyla çalışma ziyaretleri gerçekleştirmektedir. Örneğin 2000 yılında Batman'da artış gösteren kadın intiharlarının nedenlerini yerinde tespit etmek amacıyla Genel Müdürlüğümüzden dört uzman bölgede bir inceleme yapmıştır. Çalışma ziyareti sonucunda kapsamlı bir rapor yazılarak ilgili taraflara gönderilmiştir. 2004 yılında bir töre cinayetine kurban giden Güldünya cinayeti ile ilgili uzmanlarımız tarafından yine bir çalışma ziyareti gerçekleştirilerek bir rapor yazılmıştır. Genel Müdürlük Eğitim programları ile aile üyelerinin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi çalışmalarına da devam etmektedir.

Saygılarımla.

Nime ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı